

Puhallinkone ja senaattorit

Ensimmäisen patenttikirjamme allekirjoittajat ja heidän miljöösä

Patentti- ja rekisterihallituksessa, sen edeltäjävirastoissa ja muualla

valtionhallinnossa palvelleille virkamiespolville kunniaa tehden ylijohtaja Erkki Wuori on kirjoittanut ensimmäisestä suomalaisen patentin myöntämisestä ja tehnyt sen varsin mielenkiintoisesta näkökulmasta. Tutkielma on julkaistu Patentti- ja rekisterihallituksen julkaisuja -sarjassa liitteenä 1/1992.

Suomalaisen keksinnöllisyyden, luovuuden ja osaamisen 150-vuotisjuhluvuoden 1992 eräänä keskeisenä teemanä oli luonnollisesti ensimmäinen suomalainen patentti. Ensimmäisen numeroidun patentin myöntämisasiakirjaa voidaan tarkastella monesta näkökulmasta. Ylijohtaja Erkki Wuori on ottanut lähtökohdaksi yksinoikeuden myöntäjän nimessä toimineet henkilöt ja heidän kauttaan avautuvan kuvan tuon ajan virkamiesten miljööstä. Näin voimme paremmin ymmärtää aiemmin teollisoikeudellisissa asioissa toimineita kuin muitakin virkamiehiä.

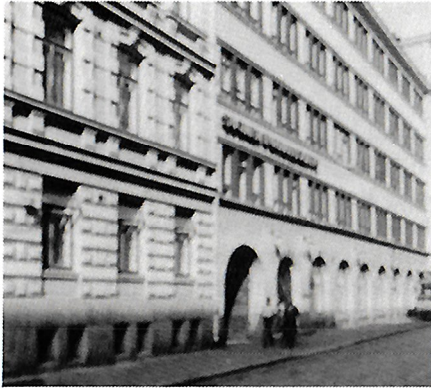
Lähinnä painettuihin lähteisiin perustuva kirjoitelma on syntynyt, etupäässä puhdetyönä, VTK Helena Laisin patentti- ja rekisterihallituksen ja sen edeltäjien historiaan kohdistuvan tutkimuksen innoittamana. Osa-alueiden laajuus ja painotus johtuvat osittain materiaalista, osittain kirjoittajan mielenkiinnosta.

Ensimmäisen numeroidun suomalaisen patentin myönsi kesäkuun 29. päi-

vänä 1842 Hänen Keisarillisen Majesteettinsa Korkeassa Nimessä Hänen asettamansa Suomen Senaatti. Mechanicus L.G. Stähle oli osoittanut rautaista puhallinkonetta koskevan alamaisten anomuksensa saman vuoden huhtikuun 4. päivänä kaikkein mahtavimmalle ja kaikkein armollisimmalle Keisarille ja Suuriruhtinaalle Nikolai I:lle. Nimitystä patentti ei tosin tuolloin käytetty vaan puhuttiin privilegiosta eli yksinoikeudesta.

Päätöksen allekirjoittivat senaatin talousosaston jäsenet L.G. von Haartman, W. Klinkowström, Lars Sackleen ja B.U. Björkstén sekä esittelijänä toiminut A.L. Born.

He kaikki olivat omana aikanaan tunnettuja ja vaikutusvaltaisia miehiä, jotka von Haartmania ehkä lukuunottamatta, lienevät tämän päivän ihmisille lähes tuntemattomia. Heidän kauttaan kuitenkin avautuu kappale maamme virkamieshistoriaa, joten pieni esittely heistä ja kurkistus heitä ympäröineeseen miljööseen on ollut paikallaan.

(vas.) 1934 KTM:n patenttiasia- ja kaupparekisteritoimistot muuttivat Alkoholiliik-keeltä vapautuneisiin tiloihin Albertinkatu 34:ään Maalaiskuntien liiton vuokralaiseksi. Patentti- ja tavaramerkkitoiminnot sijoituivat neljanteen ja viidenteen, kaupparekisteri toiseen kerrokseen. Vasemmanpuoleisen rakennuksen kolmanteen kerrokseen tuli istuntosali mm. päällikön virkahuone. Helsingin kaupunginmuseo. Foto: C.-G. Roos.

(vas. alh.) Vahtimestari Toimi Silander virkapuvussaan Ratakatu 12:ssa 1930-luvun alussa. Kuvassa näkyvällä koneella hän otti asiakkaiden tilaamat fotostaattikopiot patentti- ym. asiakirjoista. Seinällä kello, joka soi kun kopiot olivat valmiit. Originaali rouva Gunhild Winqvistin.

(alh.) Patenttitoimiston seinällä Ratakatu 12:ssa patenttihakemusten mukana tulleita suksisiteiden mallikappaleita. Sotien välisenä aikana suksisiteet olivat eräs yleisimpiä patenttihakemusten kohteita. Originaali rouva Anni Rautajoen.

Kuvat kirjasta Patenttien vuosikymmenet. Patentti- ja rekisterihallitus 1992.

